

Notat til Arbeids- og sosialkomiteen Angående sak: Statsbudsjettet 2022 (Prop. 1 S (2021-2022))

Innledning

Spekter er tilfreds med store deler av forslaget til statsbudsjett på Arbeids- og sosialdepartementets område for 2022. Kort oppsummert:

- Satsning på tiltak for arbeid og økt inkludering må videreføres og styrkes for å motvirke varig høyere ledighet etter koronakrisen.
- Arbeidsgiverne er viktige brukere av NAV. For å få til løftet som er nødvendig etter korona må NAV ha nok ressurser til å følge opp både arbeidsgivere og arbeidstakere.
- Arbeidslinja må revitaliseres. Høy sysselsetting sikrer vekst, og det bidrar også til å redusere forskjeller og utenforskap. Hvordan vi forvalter arbeidskraften vår har vesentlig betydning for vår fremtidige verdiskaping og velferd.
- Spekter støtter styrkingen av A-krimarbeidet. Arbeidet bør også understøttes ved å etablere en sentral A-krimenhet.
- Arbeidstidsutvalgets forslag må gjennomføres

Programkategori 09.30 Arbeidsmarked

Spekter mener arbeidsmarkedstiltakene bør tilpasses ledighetstallene for raskest mulig å kunne inkludere de som har mistet jobben i arbeidslivet. Særlig viktig blir arbeidet med de som før pandemien sto utenfor arbeid og som har lengst vei tilbake til arbeidslivet. Økt satsning på unge med tilpassede arbeidsmarkedstiltak, IPS-ung,

lønnstilskudd og andre tiltak for tidlig innsats har vært pekt på av et samlet sysselsettingsutvalg.

I statsbudsjettet foreslås det å videreføre inkluderingsdugnaden og bevilgningen skal legge til rette for økt innsats, og bidra til at flere inkluderes i arbeidslivet, herunder unge mottakere av arbeidsavklaringspenger. Regjeringen følger dermed opp de forpliktelser man har tatt på seg med å senke terskelen inn i arbeidslivet og gjøre det lettere for arbeidsgivere å ansette personer fra inkluderingsdugnadens målgrupper. Dette arbeidet har imidlertid vært utfordrende for partene i arbeidslivet under pandemien.

Spekter mener inkluderingsarbeidet må forsterkes nå som ledighetstallene er lave. Dette er en gylden anledning til å styrke arbeidet for de som har stått utenfor arbeidslivet lenge. Ny regjering bør innrette satsningen slik at det ikke legges uforholdsmessig stort ansvar for oppfølging eller kostnader på arbeidsgiver, og partene bør kobles tett på arbeidet.

Det foreslås i budsjettet å styrke tilrettelagt videregående utdanning for Arbeids- og velferdsetatens brukere med 32,6 millioner. Gjennomføring av videregående utdanning er for mange nøkkelen for å få innpass i arbeidslivet og forhindre utenforskap. Spekter støtter at innsatsen styrkes for å bidra til at arbeidssøkere kan gjennomføre videregående opplæring for å kvalifisere seg for arbeidsmarkedet.

Programkategori 09.10 Administrasjon

Kap 605 Arbeids- og velferdsetaten

Spekter mener en målrettet styrking av NAV fremstår fornuftig i et år med en reorientering av etatens samlede ressurser mot en mer normal drift. IKT-moderniseringen bør fortsette med uforminskert styrke for å sikre et fremtidig NAV som leverer godt på samfunnsoppdraget. Etatens kompetanse på arbeidsmarkedet må styrkes ytterligere i møte med

nye krav til omstillinger og ny kompetanse. Det må kontinuerlig jobbes med å sikre god tilførsel av kandidater, og riktige tiltak som samsvarer med arbeidslivets behov.

Programkategori 33.30, Arbeidsliv

Med rask bedring i arbeidsmarkedet, fallende arbeidsledighet andre halvår i 2021 og forventet økt aktivitet i 2022, støtter Spekter en redusert bevilgning til dagpenger.

For flere sektorer er imidlertid ikke krisen over og det vil ta tid før befolkningens adferd og virksomheters omsetning er tilbake på nivået før pandemien. Spekter støtter derfor at ordningene for arbeidsavklaringspenger, permitteringer, dagpenger og sykepenger forlenges ut året 2021, slik regjeringen Gahr Støre har varslet.

Programkategori 09.40 Arbeidsmiljø og sikkerhet

Kapittel 640 Arbeidstilsynet

I statsbudsjettet foreslås det å styrke innsatsen mot arbeidslivskriminalitet for mer effektivt å stoppe de kriminelle aktørene. Arbeidslivskriminaliteten truer både ansatte og virksomheter og fører til at samfunnet har et økonomisk tap i form av mindre skatter og avgifter. Spekter støtter at dette arbeidet fortsatt har høy prioritet.

I tillegg mener Spekter det bør etableres **en sentral A-krimenhet** som kan rykke ut og ta beslag ved mistanke om ulovligheter, for ikke å miste verdifull tid og momentum når kriminalitet avdekkes. Dette er meldt inn som behov fra flere medlemmer av Spekter som opplever at kriminelle aktører kan fortsette som før fordi det ikke er rask nok respons til å sikre bevis. En sentral A-krimenhet vil kunne bedre denne situasjonen.

Arbeidstidsutvalgets forslag må gjennomføres

Flere utvalg har pekt på viktigheten av at omstillings- og produktivetsarbeidet i virksomhetene fortsetter med full styrke. Da må myndighetene også gi tilstrekkelig med virkemidler til at dette arbeidet kan videreføres.

Produktivitetskommissjonen ga tydelige anbefalinger om hva som må til for å sikre økt produktivitet og muligheter for å opprettholde og videreutvikle velferdsordningene. Produktivitetskommissjonen støttet blant annet Arbeidstidsutvalgets forslag om nye regler for skift/turnusarbeid. Dagens lovverk hindrer effektiv drift av samfunnsviktige velferdstjenester, som for eksempel sykehus og samferdsel. Det er nå på høy tid at politikerne følger opp med nødvendige lovendringer, og oppfølgingen av Arbeidstidsutvalgets konklusjoner er ett av dem. Det vil bidra til mindre behov for deltid og innleie, og bedre kvalitet på tjenestene.

Spekter mener videre at pandemiens konsekvenser ytterligere aktualiserer behovet for endringer. Tiltak koronakommisjonen foreslår bør følges opp i samarbeid med partene. Spekter og sykehusene har erfart store utfordringer med å oppskalere tilgjengelige personellressurser med de omfattende prosesser lovgivningen i dag legger opp til.